

כינוס מסוג זה אופייני לבוגרי אוניברסיטה, ליוצאי-מחנות או ללוחמים לשעבר של יחידות-עילית בצבא. אולם לגבי העולם הזה זה טבעי. רוב האנשים האלה, שיתכנסו השבוע, לא התייחסו אל העולם הזה כאל מקום-עבודה. בינם ובין העיתון לא שררו יחסים של מעביד ועובד. הם היו מסורים לו בלב ובנפש, ביום ובלילה, בהקיץ ואף בחלום. עבודתם במערכת היתה תפקיד, משימה.

מבחינה זו אכן רומים יוצאי מערכת זו ליוצאי יחידות-קומנדו. לגבי רבים מהם היתה הפרישה מן המערכת מלווה בסערות-רגשות, ולעיתים אף במשבר מר. אך נדמה שאין אדם שעבר איפפע במערכת העולם הזה שאינו מסתכל כיום אחורה לתקופת-פעולתו בה כאל תקופת-שיא בחייו.

גם זהו חלק מן החוויה, שמלאו לה השבוע 50 שנה. העולם הזה הוא עיתון, עיתון הוא מנגנון לאיסוף מידע ולפירסומו. עיתון הוא, בעצם, עסק מסחרי שסחרתו היא מידע.

העולם הזה הוא עיתון. אבל הוא גם הרבה יותר מזה. הן מבחינת תפקידו, הן מבחינת היחס של קוראיו אליו, ועל אחת כמה וכמה מבחינת היחס של כתביו, צלמיו ועורכיו.

כלב שמירה וכלב שוטה

במסיבה ייפגשו הוותיקים עם חברי-המערכת של היום — אותם הנושאים עתה בעול המאבק השבועי בחזית העולם הזה.

מעולם לא היתה לנו מערכת טובה יותר. כמו קודמיהם, התחילו כמעט כולם את דרכם העיתונאית מעל עמודי השבועון, ורובם כבר הפכו כוכבים. אחרים מהם ותיקים מאוד, רובם צעירים. רובם נשים. כל אחד מהם מומחה במיקצועו — ממיטב המומחים באותו מיגזר עיתונאי, ואולי הטוב שבהם.

אני מעז להזכיר כאן שמות, שמא אקפח מישהו. אך מומחיותם של כתביו ופרשניו — בשטח המדיני והחברתי, המישפטי והקולנועי, הספרותי, הכלכלי והרפואי וכו' ידועה היטב בחוגי המיקצועות האלה, וכן גם טיב חוקרינו ומראיינינו. סגנון הצילום של העולם הזה היה נשאר שמרני, והקאריקטורות של העולם הזה ממשיכות כיום במסורת שכללה את גדולי הקאריקטוריסטים בארץ (ועכשיו גם בעולם). האחרים לעימוד ולסגנון הם מן המעולים. אולם הרמה המיקצועית, חשובה ככל שתהיה, אינה העיקר. לא היא ההופכת את המערכת למה שהיא.

חשובה יותר המסירות לאידיאלים של העולם הזה — האידיאל העיתונאי, האנושי והציבורי:

- להגיע לכל מקום. ולחשוף כל דבר הטעון חשיפה.
- לשבור כל קשר של השתקה, ולא חשוב מה גודל הסיכון הכרוך בכך.
- לא לקרש שום פרה, ותהיה זאת פרה לאומית וביטחונית גדולה ככל שתהיה — צה"ל או המוסד, השב"כ או ההסתדרות, מימסדים עתירי-הון ועתירי-כוח.
- לא לפחד להגיד דברים בלתי-פופולריים, חריגים, מרגיזים ואף מקוממים, אם זוהי האמת. לא ביום הראשון של מילחמה, ולא ביום ה-100 שלה. לא בראשית פרשה, ולא בסיומה.
- לא להצטרף לשום מסע של שטיפת-מוח, גם אם כל עיתוני-ישראל משתתפים בו בחדווה (כגון הרבקה השם, "אירגוני-מחבלים" למסורת הלאומיים של העם השני, או השימוש במילים קולוניאליות כגון "מקומיים", "בני-מיעוטים", "התפרעויות" וכו').
- לא לדרוס חלשים, ולא להתחנף לחזקים. לא ללחץ את פינתם של אישים ומסדרות תמורת מידע, כמקובל בעיתונות הישראלית.
- לא להירתע מלתקוף גדולים וחזקים, ולא לעסוק בכאסח לשם כאסח. להבין את ההבדל שבין כלבי-שמירה, המגן על הדמוקרטיה, ובין כלב שוטה, הנושך עוברים ושבים.
- למתוח ביקורת ללא רחם על כל דבר מושחת ומקולקל במדינה, אך לאהוב את המדינה ואת הארץ.
- על היסודות האלה מבוססת הברית בין כולנו — כתבים, צלמים, ציירים, עורכים — וגם הברית בינינו וביןך, הקורא.

היזהרו מחיקויים!

אלה הם אידיאלים. קשה להגשים אידיאלים במציאות, ואי-אפשר להגשים אותם במלואם ותמיד. אבל מצווים אנחנו לחתור לכך, תמיד.

יתכן שהדברים שכתבתי בעמודים אלה נקראים כריזמי-הורה, המעידים על שביעות-רצון-עצמית של העיתון ושל עורכו. או לפחות כטיפייה-עצמית על השכם המתות, איכשהו, ביובל כזה.

אך אינני חש בליבי שום שביעות-רצון עצמית, וזה נכון לגבי העולם הזה כולו. אנחנו אף פעם לא מרוצים מהעיתון ומעצמנו. תמיד נדמה לנו שאנחנו חייבים לעשות יותר, שיש לשפר ולשכלל.

ישיבת-המערכת השבועית — מוסד הקיים בהעולם הזה בשעה קבועה מזה 37 שנים — מוקדשת בעיקרה לביקורת עצמית והדדית, לניתוח הדברים שפורסמו, תוך חשיפת מחללים ומישגים.

לכל חברי-המערכת מותר להתגאות מדי פעם בסקופ שהשיג, במיבצע שערך, בחקירה שהשיגה תוצאות, בתצלום מרליק. אולם כרגע שהמערכת תהיה שבעת-רצון מעצמה, לא יהיה עוד העולם הזה מה שהוא.

איננו עיתון נוסטלגי. אמנם, אנו מסתכלים לעיתים קרובות אחורה, ומזכירים מה שכתבנו בהזדמנות זו או אחרת, כדי להעמיד במבחן הזמן והנסיגות את נכונות הדברים. נראה לנו שזה חשוב, כדי ללמוד מה העבר לגבי העתיד. אך מעולם איננו עושים זאת מתוך נוסטלגיה, מתוך התרפקות על העבר.

העבר עבר, והמשימה היא לפנינו. יכולים שונאי העולם הזה לשנן שהוא מיותר, שהמחקים הרבים קיבלו לידם את תפקידו, שכל העיתונים הם כיום כמו העולם הזה.

אבל מחר יבוא האתגר הבא — מילחמה חדשה, משבר חדש, פרשה חדשה. ושבו יהיה צורך שעתידו אחד יילך קדימה, יקבל על עצמו את הסיכון, יתגשגש חזיתית עם הקונסנזוס הלאומי ועם המיסר, ישבור את קשרי-ההשתקה, יפריך את המוסכמות, ישים קץ להימיה הכותבת.

ואז יתברר, לפתע, בפעם המיידית-קמה, שאין תחליף להעולם הזה. גם בפעם הבאה נהיה מוכנים לרגע הזה. בלי מורא. בלי משוא-פנים.

מ.א.א.א.

במדינה

הממשלה הקומדיה הישראלית

**פעם זאת היתה רק
בריתה בינלאומית.
עכשיו זוהי פארסה**

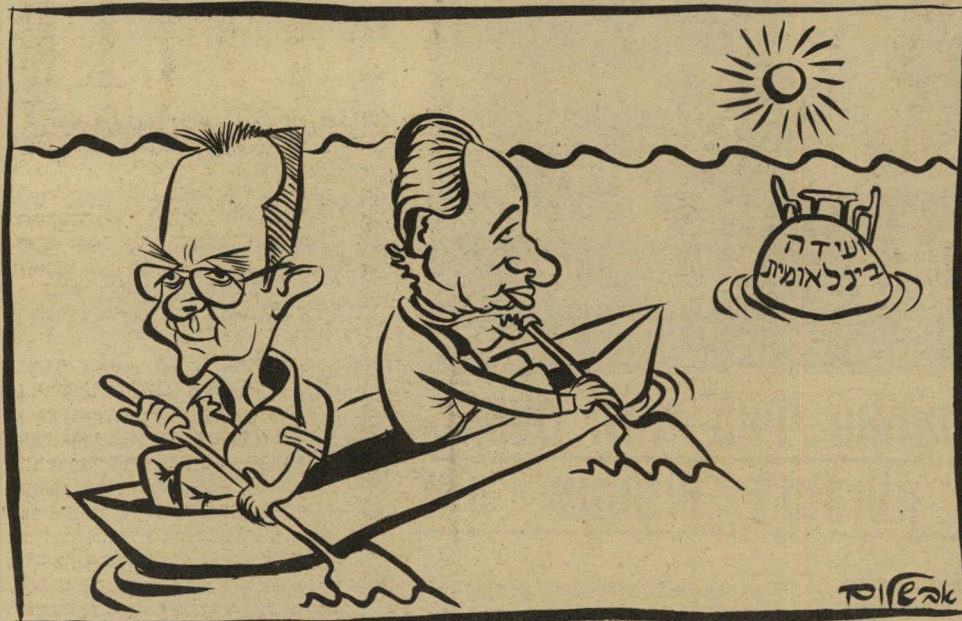
כמשך שנתיים היתה ממשלת-האחדות-הלאומית בריחה. עכשיו היא הפכה לפארסה. שריהחוק מתרוצץ בעולם כדי להשיג ביר מרוע דרושה ועידה בינלאומית להבטחת קיום ישראל. ראשי-הממשלה מתרוצץ כדי להסביר מרוע ועידה בינלאומית היא סכנה לקיום ישראל.

סגן-ראשי-הממשלה שולח שליחים לממשלות העולם. כדי להסביר שהורידה תביא גאולה. ראשי-הממשלה שורח אחריהם שליחים, כדי להסביר שזהו ועידה תביא שואה שניה. בושנינגטון מקשיבים וצוחקים מאחורי גבם של השליחים. המדיניות האמריקאית נעשית עלי-ידי אמריקאים על-ידי שיקולים אמריקאיים, וושינגטון אינה מעוניינת בשלום במרחב, שייתן דריסת-רגל לברית-המועצות,

העם מול אושוויץ

**יום העצמאות מזכיר
מדוע קמה המדינה
ומדוע היא דרושה.
אך יש גם היבט אחר**

יום-השואה חל שמונה ימים לפני חגי-העצמאות. הקשר אינו מיקרי. כליל הנאומים השיגרתיים, היוורדים על הציבור ביום-השואה, עלול להשיג כיח אמת יסודית: המדינה קמה מפני שהיהודים נמאס להיות קורבנות של ההיסטוריה, תחת לעשות היסטוריה. יתכן כי ביטחונם של אזרחי-ישראל כיום אינו גדול יותר מאשר ביטחונם של היהודים בפזורה. אולם יש הבדל אחד עצום: ביטחונם של אזרחי-ישראל מסור בידיהם. הם עצמם יכולים לבצור או להרסו, למנוע סכנות או להחמירן, לערוך מילחמה או לערוך שלום. גורלם בדם, לפחות בחלקו, ולא בידי כוחות אלמוניים זרים. את המסקנה הזאת הסיקו מאות בני-נוער ישראליים, שביקרו בשבועות

חתירה לשלום

ררים כבלתי-לויים, אך הידועים כי תומכיו וכתומכי מדיניותו. לגוף זה, המונה 15 חברים, צורפו גם נציגי החזית העממית של ג'ורג' חבש, החזית הדמוקרטית של נאפי חוותמה, המיפ"ל הגה הקומוניסטית הפלסטינית (שצור"פ) פה בפעם הראשונה למסודות אש"ף) וגם מחמוד עבאס ("אבו-אל-עבאס"), ראש הרסיס הפרו-עיראקי שביצע את חטיפת האונייה אכילה לאורו.

● **מסלה לאסד.** התוצאה החיובית ביותר של המושב היא תבוסת חאפז אל-אסד, נשיא סוריה. למראית עין ניצח, מפני שאוהדיו צורפו להגת אש"ף. אך זוהי טעות אופטית. קרה ההיפך: הגופים, שחשו עד כה בצילו כדמשק, נתנו יד לאויבו המושב, כע, ערפאת, שנזאף-נפש.

וזהו מכה ליומרתו של אסד להנהיג את המחנה הערבי הלאומי, וגם מכה לרע יוון. סוריה רבתי. כך נענש אסד על נסיונו להשמיר את מחנות-הפליטים הי פלסטיניים בלבנון, באמצעות השיעים. המנהיגים שהם סוכנים מובהקים של אסד — אברמאס, אחמד ג'נריל וראשי האירגון צאעיקה — כלל לא שותפו במושב, והטרוריסט אברנידאל גורש ממנו.

● **ביטול הסכם חוסיין-ער"א.** הסכם זה, שבוטל למעשה על-ידי המלך חוסיין לפני שנה, חוסל עתה רשמית. אולם המושב ה-18 פתח דלת לירדן, והיחסים עם הממלכה לא ישתנו בפועל בעיקבות המושב.

● **התרחקות ממצריים.** על כך התנהל המאבק העקשני ביותר. המשך (בעמוד 10)

אלא אם כן תשלם מוסקווה מחיר כבד. לכן היא מעודדת את שימעות פרס בחיובים, ופועלת על-ידי תורתו של יצחק שמיר למעשה. בצרפת המצב נוח יותר. שם קיימת בריחה דומה — הנשיא, פראנסואה מיטראן, הוא סוציאליסט, ואילו ראשי הממשלה, ז'אק שיראק, הוא איש הימין. פרס היה אורחו של מיטראן, ועורך אצל שיראק ביקור-נימוסין. שמיר הוא השבוע אורחו של שיראק, ומבקר ביי קורנימוסין אצל מיטראן. בצורה כזאת אי-אפשר לנהל חנות מכולת. אך הצמר שמיר-פרס משתרל להוכיח שכך אפשר בהחלט לנהל מדינה.

יחסים מרחביים ניצחונו של ערפאת

**דיבורים תוך ומציאות
לחוד. מה קרה באמת
במושב המועצה הפלסטינית?**

י.אסר ערפאת הוא טרוריסט, הרוצח להשמיר את המדינה, אמר יצחק רבין, בהרצאה ארוכה לפני גוף של מופלגת העבודה, הנושא את השם היומרי "פרום לטווח הארוך". אולם דבריו של רבין התייחסו לטווח הקצרצר, שאינו רחוק מקצה-האפ. הם סבלו מקוצר-ראייה מהימים. תוצאות המושב ה-18 של המועצה הלאומית הפלסטינית, הפרלמנט-בגור, לה, היו הרבה יותר מסובכות ומורכבות. **שני מישורים.** המושב, שנערך